

Anvisningar och riktlinjer för uppsatsmomentet, termin 6 V17

Kurshemsida:

www.socarb.su.se > Utbildning > Våra utbildningar > Utbildning på grundnivå > Program > [ditt program] > Termin 6

Det finns även en Mondo-sajt knuten till momentet. Samtliga registrerade på termin 6 har tillgång till denna. Inloggning med inloggningsuppgifterna till Mitt universitet.
<https://mondo.su.se>

Varför skriva uppsats?

Examensarbetet består av en självständigt författad uppsats och omfattar 15 högskolepoäng, det vill säga 10 veckors heltidsarbete (ca 400 timmar). Ett viktigt syfte är att möjliggöra en fördjupning i det vetenskapliga hantverket att bygga systematisk kunskap inom ett område. Det innebär att genomföra en undersökning, dvs formulera ett forskningsproblem, välja metod och analysverktyg inklusive att studera tidigare forskning inom det valda området samt att dra relevanta slutsatser. Uppsatsen utgör den skrivna produkten eller resultatet av en sådan undersökning. Flera av de examensmål som har upprättats i högskoleförordningen ska uppvisas i detta självständiga examensarbete, bl a:

- visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet kunskap om områdets vetenskapliga grund, kunskap om tillämpliga metoder inom området, fördjupning inom någon del av området samt orientering om aktuella forskningsfrågor.
- visa förmåga att söka, samla, värdera och kritiskt tolka relevant information i en problemställning samt att kritiskt diskutera företeelser, frågeställningar och situationer,
- visa förmåga att självständigt identifiera, formulera och lösa problem samt att genomföra uppgifter inom givna tidsramar,
- visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhällseliga och etiska aspekter,

Om handledning

Handledningen är mycket viktig vid författandet av en vetenskaplig uppsats. I huvudsak ansvarar kursansvarig lärare för att se till att alla studerande får en handledare. Det ligger därefter på studentens eget initiativ att kontakta sin handledare för det fortsatta arbetet. Handledarens uppgift är att ge stöd och konstruktiv kritik så att arbetet flyter. Det innebär bland annat att handledaren diskuterar lämpliga frågeställningar, läser forskningsplan, råmanus och slutversion av uppsatsen. Handledaren bedömer också när uppsatsen är färdig att examineras.

För sitt arbete får handledaren tillgodoräkna sig 24 arbetstimmar per uppsats när uppsatsen blivit godkänd.Handledning är således en begränsad resurs. För att handledningen ska fungera behöver uppsatsförfattaren vara väl förberedd inför ett handledningstillfälle och ha producerat något textutkast som handledaren fått ordentlig möjlighet att läsa och reflektera över. Handledningen är inte främst ett tillfälle att föra allmänna samtal om uppsatsen utan syftar till en fokuserad dialog kring de utkast som uppsatsförfattaren fortlöpande arbetar med.

Om uppsatsens struktur

Nedanstående formella krav ställs på uppsatsen. Den ska:

1. Ha en sammanfattning, ett så kallat abstract, som omfattar högst 200 ord och som speglar uppsatsens olika delar. Abstractet skrivs på engelska. På abstractsidan ska även följande framgå: Uppsatsens titel, författarnamn, engelska och svenska sökord (keywords) samt antal ord i uppsatsen (se punkt 7 nedan).

2. Vara sidnumrerad från och med inledningen. Sidnummer räknas dock från omslagssidan.
3. Ha en innehållsförteckning.
4. Ha en inledning och ett avsnitt där syfte, forskningsproblem och avgränsning diskuteras.
5. Ha olika avsnitt där teori, arbetsmetoder och resultat redovisas och diskuteras.
6. Ha korrekta litteraturreferenser i text och referenslista.
7. Ej överskrida 18000 (exklusive försättsblad, referenslista och bilagor). Detta gäller även då uppsatsen har två författare. På uppsatsens abstractsida ska du ange antalet ord.
8. Uppsatsen ska vara läsvänlig. Med läsvänlighet menas att texten ska vara indelad i lämpliga stycken och kunna läsas utan stor ansträngning.

Om att välja ämne

Tänk noga efter vilket ämne du vill skriva om. Hur lång tid kommer det att ta att inhämta relevant information för det ämne du är intresserad av? Har du tillgång till data inom området? Behärskar du de metoder som kommer att behövas?

Olika uppsatsämnen kräver olika metoder, baseras på olika material och lägger tonvikten på olika faser i forskningsprocessen. Metoden kan t ex vara i huvudsak kvantitativ, kvalitativ eller teoretisk, och det kan röra sig om material som du samlat in på egen hand eller redan insamlat material. Tänk på att uppsatsen inte ska bli ditt livsverk. Den ska vara ett prov på att du behärskar vetenskaplig metod och teori och att du kan omsätta dessa kunskaper i ett självständigt arbete inom givna tidsramar.

Välj därför *inte* ett ämne som är alltför svårt, komplext och/eller outforskat. Likaså ska du undvika ämnen som tangerar en eventuell egen problematik eftersom det i många fall har visat sig utgöra ett hinder för ett fruktbart uppsatsarbete. Kom ihåg att ämnet du väljer ska vara tydligt kopplat till kunskapsområdet socialt arbete.

Inför terminen har en del uppdragsgivare lämnat in förslag på uppsatsämnen. En lista över dessa hittar du på hemsidan.

Att skriva uppsatsen

Det är viktigt att uppsatsen i sin slutgiltiga form är läsvänlig och att det finns en logik i strukturen. Följande struktur är lämplig att ta som utgångspunkt vid skrivandet:

Titelsida

Ska innehålla titel, författare, universitet, institution, vilken termin och år uppsatsen examineras, samt handledarens namn.

Sammanfattning/abstract

Ska omfatta högst 200 ord och skrivas på engelska. Sammanfattningen ska ge en kort redogörelse för uppsatsens olika delar. Under detta avsnitt ska några sökord på engelska och svenska anges. Abstract-sidan ska rubriceras med uppsatsens titel och författarens namn.

Innehållsförteckning

Innehållsförteckningen ska ge en översikt av uppsatsens kapitel med alla rubriker och ev. underrubriker och med sidhänvisning.

Uppsatsens inledande avsnitt

Inledningen ska väcka läsarens intresse samt ge en anvisning om uppsatsens innehåll. Vilket forskningsproblem och vilka teman kommer uppsatsen behandla? Varför är det valda forskningsproblemet av intresse för ämnet socialt arbete, teoretiskt och/eller metodologiskt? I inledningen kan också tidigare forskning kortfattat beröras på ett övergripande sätt.

Att formulera syfte och frågeställningar – tydlighet och avgränsningar

Syftet ska utgöra en logisk följd av den inledande problemformuleringen. Syftet ska vara klart och precist formulerat samt lätt kunna urskiljas i texten. Det ska ringa in vad skribenten avser att åstadkomma inom området.

Därefter beskrivs uppsatsens forskningsfrågor som ska förtydliga syftet. Formulera några väl avgränsade frågeställningar som är forskningsbara, tydliga och möjliga att besvara via t ex enkäter, intervjuer eller teoretiska analyser inom den tidsram som du/ni har till ert förhållande. Formulera inte för många forskningsfrågor, två eller tre är oftast fullt tillräckligt att arbeta med i en uppsats på denna nivå. Tänk på att det tydligt ska framgå hur dina forskningsfrågor korresponderar mot uppsatsens syfte, det vill säga hur de är dina redskap för att uppfylla detta.

Vid behov bör tekniska/juridiska termer som ingår i studien, och som behövs för att en utomstående läsare ska kunna förstå syfte och forskningsfrågor (t ex god man, fosterhemsplacering, motiverande samtal, barnavårdsutredning, osv), kortfattat definieras. I samband med formulering av uppsatsens syfte bör också avgränsningar anges. Det är helt enkelt omöjligt att behandla alla aspekter av ett uppsatsämne på bara tio veckor.

Forskningsområdet och kunskapsläget

Uppsatsen ska innehålla en redogörelse för och kritisk reflektion kring områdets forskningsläge. Finns det en omfattande forskning inom området? Vad vet forskarvärlden om de frågor din uppsats behandlar? Vilka är de viktigaste resultaten? Vad säger den nationella respektive internationella forskningen på området? Vilka forskningsmetoder har använts för att studera fältet? Vad har inte undersökts? Vad behöver göras inom forskningsområdet?

Man ska sträva efter att ta ett samlat grepp på den relevanta litteraturen och *inte* redovisa källorna en efter en. Ett sätt att ta ett mer samlat grepp på litteraturen är att försöka finna vad som teoretiskt förenar olika källor/författare. Då kan man redovisa flera källor/författare med en gemensam teoretisk utgångspunkt i ett sammanhang och samtidigt få klart för sig vilka de dominerande teoretiska analysverktyg är som finns i tidigare forskning. Man kan också ta som utgångspunkt gemensamma empiriska resultat som framkommit eller liknande forskningsmetoder som använts i flera olika studier. Om det är motiverat kan man ge en systematisk redovisning av olika centrala studier och deras huvudresultat och då diskutera likheter och skillnader i resultat och teoretiska tolkningar.

Genomgången av tidigare forskning är mycket viktig för att den egna undersökningen ska kunna bli bra. De kunskaper du förvärvar under detta moment i forskningsprocessen hjälper dig att formulera ett fruktbart och intressant forskningsproblem, välja lämplig metod och teoretiska analysverktyg samt att förstå, tolka och värdera dina resultat i relation till vad tidigare forskning visar.

Teoretiskt perspektiv

Granskningen av tidigare forskning kan, utöver att utgöra en bakgrund till ditt forskningsproblem (se tidigare avsnitt), också hjälpa dig att finna centrala teoretiska begrepp och/eller perspektiv som kan användas för att på ett fruktbart sätt analysera undersökningens empiriska resultat. Vid val av teoretiska analysverktyg kan du också låta dig inspireras av de teoretiska analysperspektiv som diskuterats i kurslitteraturen.

Omfattningen av detta avsnitt där du specifikt diskuterar vilka teoretiska perspektiv, begrepp eller hypoteser du ska använda för att analysera ditt empiriska material, kommer med nödvändighet att variera beroende på vilken undersökning du gör. Kom dock ihåg att teoretiska perspektiv måste vara relevanta för och gå att koppla samman med den empiri som kommer att redovisas. Kom ihåg att inte välja teoretiska perspektiv och/eller på begrepp som ligger på för hög abstraktionsnivå i relation till dina data. Diskutera teorins relevans för undersökningens empiriska underlag och ange gärna för- och nackdelar med den valda ansatsen.

Den valda metoden – relevans och tillvägagångssätt

I metodavsnittet redogörs för forskningsprocessens centrala delar. Har du använt en kvalitativt inriktad intervjumetod eller en kvantitativt inriktad enkät? Har du gjort en litteraturgenomgång eller använt dig av en mixad strategi? Utöver en beskrivning av datainsamlingsmetoden du använt ska den motiveras med sakliga argument som tydligt anger varför den är lämplig. I ett nästa steg gäller att noggrant beskriva hur ditt urval sett ut, vare sig det består av intervjupersoner, enkätsvar eller litteratur inom området. Vad eller vilka finns med och vad/vilka har du valt bort och varför har du gjort just dessa val? Läsaren ska få en redogörelse för vad för material som kunde ha använts och varför du valt bort delar av det. Hänvisa *aldrig* till tidsbrist eller något liknande: tidsramarna är kända från början och lika för alla. Dina val ska motiveras sakligt och objektivt utan hänvisning till vad du eventuellt tyckte eller kände!

I metodavsnittet ska du också redogöra för hur du bearbetat och analyserat dina data. Hur har du sorterat och strukturerat det empiriska materialet, vilka teman/variabler har du fokuserat på och varför, hur har du gjort för att sammanfatta och beskriva data, hur har du gjort för att identifiera resultat och dra slutsatser? Tydlighet och systematik i metodbeskrivningen är nödvändig för din undersökningens trovärdighet. Säg alltså inte bara *att* du har bearbetat och analyserat dina data, utan *hur* du har gjort det!

Uppsatsen ska också innehålla ett avsnitt där undersökningens metod och resultat diskuteras med avseende på validitet, reliabilitet och generaliserbarhet (med andra ord trovärdighet, tillförlitlighet och representativitet). Kom ihåg att föra resonemang som är förenliga med den aktuella forskningsmetoden, och att konkret beskriva din undersökningens metodproblem och hur dessa har hanterats.

Det är också mycket viktigt att reflektera över och hantera de etiska dilemman som kan uppstå. Din undersökning måste vara etiskt försvarbar gentemot respondenter och det övriga samhället (den får aldrig riskera att skada eller kränka någon).

Undersökningens resultat – analys och tolkning

Denna del av uppsatsen förutsätter att du har bearbetat och analyserat ditt empiriska material.

Om du till exempel har ett kvalitativt intervjumaterial har du tematiserat intervjuutsagor enligt någon av de analysmetoder som diskuteras i kurslitteraturen och under metodseminarierna. Låt sedan dina intervjupersoner komma till tals genom informationsrika citat i texten. Om du istället har ett kvantitativt material, till exempel från en enkätstudie, har du i detta skede applicerat några av de statistiska analysmetoder som finns att tillgå exempelvis i statistikprogrammet SPSS. Under detta avsnitt redovisar du sedan resultatet av dessa bearbetningar och analyser i tydliga tabeller. Detta är nödvändigt eftersom läsaren ska få en bild av hur grunddata (utsagor från intervjupersonerna) ser ut. Både vid kvalitativ och kvantitativ metod är det viktigt att ge läsaren en god bild av resultaten i en så ”ren” form som möjligt. Det behövs för att kunna bedöma din studies reliabilitet och validitet.

Endast resultat av relevans för uppsatsens syfte och forskningsfrågor ska presenteras. För att inte göra resultatredovisningen onödigt lång bör du ange huvudtendenser och koncentrera dig på centrala resultat som direkt kan knytas till uppsatsens frågeställningar och syfte.

Dina resultat ska också kopplas samman med dina teoretiska utgångspunkter. Du ska således tolka och dra slutsatser av vad du kommit fram till med hjälp av de teoretiska utgångspunkter du har. Detta kan antingen göras i direkt anslutning till citaten eller i ett särskilt analysavsnitt som då följer efter den rena resultatredovisningen.

Termen *analys* syftar således på två olika saker: dels den dataanalys du gör med hjälp av statistisk metod eller med en kvalitativ teknik för att spjälka upp, jämföra, finna mönster och samband, och/eller tematisera ditt material. Dels syftar termen på den tolkning du gör av dina data. Din analys ska mynna ut i slutsatser som underbyggts av din empiri.

Diskussion av resultat och slutsatser

Avslutningsvis ska du kritiskt diskutera dina slutsatser, dvs hur de värderas och tolkas av dig.

Diskussionsavsnittet inleds vanligen med en tydlig formulering av hur studiens övergripande forskningsproblem har belysts/besvarats. Du bör också diskutera och tolka resultatet i relation till tidigare forskning (**OBS: detta kan även ha gjorts tidigare under resultat/analysavsnittet**). Ligger det i linje med tidigare forskning på området eller rör det sig om nya mönster? Denna del, och uppsatsen som helhet, ska vara så tydlig att det står klart vad som följer av resultaten, vad som är andra författares idéer och förslag och vad som är uppsatsförfattarens egna synpunkter och tyckanden. Det gäller alltså att vara tydlig med vem som säger vad, och att visa prov på självständigt och kritiskt tänkande.

Diskussionen bör även ta upp den valda metodens för- och nackdelar och på vilket sätt det kan ha påverkat resultatet. Vidare ska det framgå vilka vidare frågor din studie väcker, genom förslag till fortsatt forskning.

Referenser

Att ange referenser, det vill säga vilka källor man använt vid skrivandet av uppsatsen, är mycket viktigt. Resonemang i uppsatsen som bygger på en specifik författare eller faktauppgifter ska *alltid* förses med en referens.

Hänvisning till den exakta sidan ska alltid ske vid direkta citat. Det kan även vara lämpligt om man tar en uppgift från en bok, där man kan misstänka att det är svårt för läsaren att själv hitta den sida i boken varifrån uppgiften kommer.

Det dominerande systemet i samhällsvetenskap för att ange referenser i den löpande texten är det så kallade Harvard-systemet (se Backman 1998). Hänvisningar till referenser i lö-

pande text sker genom angivande av författarens efternamn, publiceringsår och sidhänvisningar inom parentes, därefter sätter man punkt. Är det två författare skrivs båda namnen ut inom parentesen, är det fler än två författare kan förkortningen m.fl. användas.

Tidskriftsartiklar refereras i texten med författare och årtal, och i referenslistan anges författare, årtal, titel, tidskrift, volym, nummer samt sidor. Böckers titlar samt tidskrifters titlar kursiveras. Samlingsvolymerna anges med (red) eller (eds) i referenslistan, och med redaktörernas namn i löpande text om man hänvisar till hela volymen. Om man refererar till ett kapitel i en samlingsvolym anges författarna till kapitlet i den löpande texten och i referenslistan. I referenslistan ska emellertid samlingsvolymens redaktörer, titel, förlagsort samt förlag också anges, vilket gäller alla böcker (se nedan).

Internet är en växande informationskälla även för vetenskapliga arbeten. Sådana data anges också i referenslistan. Dessa anges på i princip samma sätt som tryckta källor, med tillägget att hämtningsdatum och URL även ska anges.

Exempel:

Asplund, J (1972). *Sociologiska teorier*. Stockholm: Almqvist & Wiksell.

Bury, M & Gabe, J (eds) (2004) *The Sociology of Health and Illness. A Reader*. London: Routledge.

Shaw, I (2002). Directions in Qualitative Evaluation. *Socialvetenskaplig Tidskrift*, Vol. 9, Nr. 2-3, s. 144-159.

Franzén, M (2000). I fråga om makt. Diskurser, resurser, kontexter. I T Goldberg (red) *Samhällsproblem* (s. 85-127). Lund: Studentlitteratur.

Goldberg, T (2000). *Samhällsproblem*. Lund: Studentlitteratur.

Heinlein, G. (2007, July 24). Michigan smoking ban takes big step. *Detroit News*. Hämtad 2017-08-04 från <http://www.detnews.com>

Socialstyrelsen, (2004). *Socialstyrelsens riktlinjer för vård av blodpropp/venös tromboembolism 2004: Faktadokument och beslutsstöd för prioriteringar*. Stockholm: Socialstyrelsen. Hämtad 2015-01-02 från <http://www.socialstyrelsen.se/NR/rdonlyres/32780810-F1E1-4519-80DC-10ED515D73EA/2558/20041023.pdf>

Förutom i Backman hittar du ytterligare information på institutionens hemsida där riktlinjer för uppsatsarbetet finns, där länkar till referensstandard för American Psychological Association (APA) ligger. Detta är ett internationellt använt referenssystem som används i många beteende- och samhällsvetenskapliga sammanhang.

Det är dock inget krav att följa Backman eller APA. Dock är det ett krav att ett enhetligt och allmänt vedertaget referenssystem följs.

Se även: <https://owl.english.purdue.edu/owl/resource/560/10/>

Plagiat

Stockholms universitet ser allvarligt på plagiat, det vill säga, att skriva av andras texter utan att tydligt ange att det rör sig om citat. Detta betraktas som fusk. Missvisande källhänvisningar, på så sätt att det inte framgår att formuleringar och resonemang kommer från en annan källa än författaren till uppsatsen, kan leda till misstanke om plagiat och komma att anmälas till universitetets disciplinnämnd. För att upptäcka plagiat används hjälpmedlet Turnitin som jämför uppsatsen med befintliga texter på Internet.

Bedömning av uppsatserna

Underlag för betygssättning är den version som lämnas till kursansvarig för examination. Uppsatserna bedöms utifrån den sjugradiga betygskalan A-F.

Grundläggande krav som ska uppfyllas för att uppsatsen ska godkännas

Stringens: Uppsatsen som helhet ska vara logiskt sammanhängande.

Etik: Uppsatsen ska uppvisa ett försvarbart etiskt förhållningssätt utifrån etiska riktlinjer för samhällsvetenskaplig forskning.

Referenshantering: Uppsatsen ska ha systematiska och konsekventa källhänvisningar.

Längd: Kursansvarig ska inte acceptera uppsats som är längre än 18 000 ord. Detta är inte förhandlingsbart. Studenten ska på abstractsidan skriva in hur många ord uppsatsen innehåller. Titelsida, innehållsförteckning, abstract, referenslista och ev. bilagor räknas inte.

Abstract: Uppsatsen ska ha ett abstract på engelska på max 200 ord som på ett klart sätt beskriver relevanta aspekter av studien. Nyckelord (keyword) ska också anges, både på svenska och engelska.

Betygsättningen görs inom fem bedömningsområden:

1. Uppsatsens problem (max 3 poäng) (framförallt inledning och tidigare forskning)
2. Teoretisk förankring (max 2 poäng) (framförallt teoriavsnitt men kanske också i diskussion)
3. Metod (max 3 poäng) (framförallt metodavsnitt, men även i diskussion och i viss mån analys.
4. Resultat och analys (max 6 poäng) (framförallt resultat-/analys men möjligen även diskussion)
5. Originalitet och helhet (max 2 poäng)